

PATVIRTINTAS
Tauragės regiono plėtros tarybos
2015 m. spalio 19 d. sprendimu Nr. 51/9S-26

Tauragės regiono plėtros planas 2014-2020 m.

Rengėjas: Regioninės plėtros departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos
Tauragės apskrities skyrius

2015
Tauragė

TURINYS

1. Įvadas.....	3
2. Regiono esamos socialinės ir ekonominės būklės analizė.....	7
3. Tauragės regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė SSGG metodu	20
4. Tauragės regiono plėtros strategija	28

1. Įvadas

1.1. Tauragės regiono plėtros plano 2014-2020 m. rengėjas, prie rengimo prisidėjęs institucijos ir asmenys

Tauragės regiono plėtros plano 2014-2020 m. rengėjas – Regioninės plėtros departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (Tauragės skyrius).

Tauragės regiono plėtros taryba (patvirtinta LR vidaus reikalų ministro 2015 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 1V-412):

- Jonas Gudauskas Tarybos pirmininkas, Šilalės rajono savivaldybės meras;
- Sigitas Mičiulis Tarybos pirmininko pavaduotojas, Tauragės rajono savivaldybės meras;
- Antanas Stankus Tauragės rajono savivaldybės tarybos narys (UAB „Švytis“ generalinis direktorius);
- Valdemaras Jasevičius Šilalės rajono savivaldybės mero pavaduotojas;
- Tadas Bartkus Lietuvos Respublikos Vyriausybės skirtas atstovas, Šilalės rajono savivaldybės tarybos narys;
- Skirmantas Mockevičius Jurbarko rajono savivaldybės meras;
- Saulius Lapėnas Jurbarko rajono savivaldybės mero pavaduotojas;
- Virginijus Komskis Pagėgių savivaldybės meras;
- Sigitas Stonys Pagėgių savivaldybės mero pavaduotojas.

Tauragės regiono plėtros tarybos Socialiniai ir ekonominiai partneriai:

- Tauragės teritorinė darbo birža: Mindaugas Macas, direktorius;
- Tauragės apskrities verslininkų asociacija: Vilmantas Liorančas, tarybos pirmininkas;
- Lietuvos regioninių tyrimų institutas: Rimantas Dapkus, prezidentas.

Tauragės regiono plėtros tarybos Darbo grupė (patvirtinta Tauragės regiono plėtros tarybos 2015 m. rugpjūčio 24 d. sprendimu Nr. 51/9S-23):

- Vidas Bičkus – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Tauragės apskrities skyriaus vedėjas (grupės vadovas);
- Severinas Bartašius – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Tauragės apskrities skyriaus vyriausiasis specialistas;
- Dainora Butvydienė – Pagėgių savivaldybės administracijos direktorė;
- Arūnas Čepulis – Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir strateginio planavimo skyriaus vedėjas;
- Adomas Simas Einikis – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Tauragės apskrities skyriaus vyriausiasis specialistas (grupės vadovo pavaduotojas);

- Viktoras Ganusauskas – Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas;
- Vaida Jocytė - Kiaulakienė – Šilalės rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir statybos skyriaus vyriausioji specialistė;
- Petras Kuzmarskis – Pagėgių savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėjas;
- Asta Levickaitė – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Tauragės apskrities skyriaus vyriausioji specialistė;
- Dalita Martutaitienė – Tauragės rajono savivaldybės administracijos Plėtros, investicijų ir turto valdymo skyriaus vyriausioji specialistė;
- Modestas Petraitis – Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktorius;
- Genovaitė Pukelytė – Tauragės rajono savivaldybės administracijos Plėtros, investicijų ir turto valdymo skyriaus vedėja;
- Vida Rekešienė – Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktorė;
- Faustas Sragauskas – Šilalės rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir statybos skyriaus vyriausiasis specialistas;
- Raimundas Vaitiekus – Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktorius;
- Vaidas Valauskas – Pagėgių savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyresnysis specialistas;
- (Su patariamojo balso teise) Rimantas Dapkus – Lietuvos regioninių tyrimų instituto prezidentas (socialinis ir ekonominis partneris);
- (Su patariamojo balso teise) Edmundas Incius – Vietos veiklos grupės „Pagėgių kraštas“ valdybos pirmininkas;
- (Su patariamojo balso teise) Teresė Jankauskienė – Šilalės rajono kaimo bendruomenių koordinacinio centro valdybos narė;
- (Su patariamojo balso teise) Meilutė Parnarauskienė – Tauragės rajono savivaldybės Birutės Baltrušaitytės viešosios bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja;
- (Su patariamojo balso teise) Arūnas Stasiūnas – Vietos veiklos grupės „Nemunas“ administracijos vadovas;
- (Su patariamojo balso teise) Giedrė Stulginskienė – Tauragės apskrities verslininkų asociacijos tarybos narė (socialinis ir ekonominis partneris).

1.2. Plano rengimo kontekstas

Planas rengiamas:

- laikantis tęstinumo principo, atsižvelgiant į pasiektus rezultatus, įgyvendinant Tauragės regiono 2006–2013 metų plėtros planą, patvirtintą Tauragės regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. R1-39 (aktuali redakcija patvirtinta Tauragės regiono plėtros tarybos 2011 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. 54/9S-28); Tauragės regiono plėtros planą 2014-2020 metams (patvirtintas Tauragės regiono plėtros tarybos 2013 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. 51/9S-38);
- vadovaujantis Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo (Žin., 2000, Nr. 66-1987; 2002, Nr. 123-5558; 2007, Nr. 61-2339; 2010, Nr. 48-2285; 2014 m. rugsėjo 18 d. Nr. XII-1094, TAR 2014-10-01, Nr. 2014-13329) 8 straipsniu ir Regionų plėtros planų rengimo metodika (patvirtinta 2011 m. rugsėjo 23 d., LR vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-706, pakeista 2014 m. rugpjūčio 27 d. LR vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-543);

- atsižvelgiant į Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. 113-5029);
- atsižvelgiant į Nacionalinės pažangos strategijos Lietuva 2030, patvirtintos LR Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 nuostatas;
- atsižvelgiant į 2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programą, skirtą Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482, bei Europos Sąjungos strategijos „Europa 2020“ nuostatas, ilgalaikes valstybės prioritetų įgyvendinimo kryptis, nacionalinius Europos Sąjungos struktūrinės paramos programavimo dokumentus;
- atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Šešioliktosios vyriausybės 2012-2016 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 metų gruodžio 13 d. Nutarimu Nr. XII-51;
- atsižvelgiant į Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. 110-4852);
- atsižvelgiant į Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 (Žin., 2005, Nr. 66-2370; 2010, Nr. 62-3062).

Plano rengimui naudoti planavimo dokumentai:

- 2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programa, skirta Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija (Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. IX-1187);
- Lietuvos Respublikos Šešioliktosios vyriausybės 2012-2016 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 metų gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51;
- Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis (patvirtinta 2014 m. birželio 20 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2014) 4234);
- 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa (patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397);
- 2014–2020 metų Nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinis veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 172;
- Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo 2011–2013 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. 62;

- Probleminių teritorijų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr. 588;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimas Nr. IX-1154);
- Tauragės apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1069;
- Strateginio planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. Nr. 528 nutarimas dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą;
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimas Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“;
 - Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. 1V- 480 „Dėl integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairių patvirtinimo“;
 - Tauragės rajono strateginis plėtros planas 2008-2013 metams, patvirtintas Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimu Nr. 1-1861;
 - Jurbarko rajono 2011-2015 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T2-270;
 - Šilalės rajono plėtros strateginis planas iki 2013 m., patvirtintas Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T1-213;
 - Pagėgių savivaldybės 2011-2020 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Pagėgių savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 24 d. sprendimu Nr.1019.
 - Duomenų šaltiniai: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės; Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos; Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos; UAB „Tauragės regioninis atliekų tvarkymo centras“; ministerijų duomenų bazės; Tauragės teritorinė darbo birža; apskrities savivaldybių duomenų bazės.

2. Regiono esamos socialinės ir ekonominės būklės analizė

Tauragės regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė atlikta taikant PESET analizės metodą.

Teritorija. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (patvirtintas Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. 110-4852)) išskyrė šalies teritorijoje pagrindinį erdvinės funkcinės struktūros komponentą – aktyvios ir santykinai aktyvios raidos arealus, formuojančius funkcinį šalies stuburą, kaip svarbiausią socialinio, ekonominio ir urbanistinio aktyvumo zoną, sudarančią metropolinės integracijos ašis. Dėl savo geografinės padėties Tauragės apskritis į šią zoną nepatenka ir kartu su likusia šalies teritorija sudaro dekoncentruotos plėtros arealus, kuriems reikia valstybės dėmesio ir paramos.

Tai vienas mažiausių pagal plotą Lietuvos regionų, užimantis 4411 km² teritoriją, kuri sudaro 6,7 proc. šalies ploto. Tauragės regionas sudarytas iš keturių savivaldybių: Jurbarko rajono savivaldybė, Pagėgių savivaldybė, Šilalės rajono savivaldybė ir Tauragės rajono savivaldybė. Tauragės regiono administracinis centras yra Tauragės miestas. Didžiausia pagal plotą yra Jurbarko rajono savivaldybė, užimanti 1507 km² plotą, kuris sudaro 34 proc. regiono ploto. Šilalės rajono savivaldybė (1188 km²) ir Tauragės rajono savivaldybė (1179 km²) užima po 27 proc. regiono ploto. Mažiausia pagal plotą yra Pagėgių savivaldybė, kuri užima 537 km² t. y. 12 proc. regiono ploto.

Gyventojai. Tauragės regionas yra mažiausias Lietuvos regionas pagal gyventojų skaičių. 2015 m. sausio 1 d. Tauragės regione gyveno 103,1 tūkst. gyventojų, lyginant su 2011 m. gyventojų skaičius Tauragės regione sumažėjo 6,7 proc. (palyginimui, per tą patį laikotarpį Lietuvos gyventojų skaičius sumažėjo 4,3 proc.). 2006-2014 m. laikotarpiu Tauragės regione gyventojų skaičius sumažėjo apie 18 proc. (kai šalyje sumažėjo tik 12,6 proc.). Lyginant su kitais regionais, Tauragėje gyventojų skaičius mažėjo beveik daugiausiai. Gyventojų tankis Tauragės savivaldybėje yra vienas mažiausių Lietuvoje. Tauragės regione gyventojų tankis 2014 metais buvo 24,6 žm./km², kuomet Lietuvoje gyventojų tankis buvo 46,1 žm./km². Tauragės regiono urbanizacijos lygis yra pats mažiausias šalyje, lyginant su kitais Lietuvos regionais. Miestuose gyvena 42 proc. gyventojų. Tauragės regione daugiau nei pusė gyventojų (58 proc.) gyvena kaimo vietovėse.

Susisiekimas. Tauragės regioną kerta dvi europinės magistralės: E77 (Pskovas – Ryga – Šiauliai - Karaliaučius (Kaliningradas) – Varšuva – Krokova - Budapeštas) ir E85 (Klaipėda – Kaunas – Vilnius – Lyda – Černovcai – Bukareštas – Aleksandropolis). Šios dvi magistralės taip pat yra dviejų Lietuvą kertančių Trans European Network (TEN) koridorių dalis: Šiaurės-Pietų kryptimi: I A koridorius (Talinas – Ryga – Šiauliai – Tauragė – Kaliningradas) ir Rytų-Vakarų kryptimi: IX B koridoriaus šaka (Kijevas – Minskas – Vilnius – Klaipėda). Tauragės regioną kerta dvi geležinkelių šakos: Sovetskas – Pagėgiai - Tauragė – Radviliškis bei Pagėgiai – Klaipėda. Šios geležinkelių šakos nėra naudojamos keleivių vežimui, jos naudojamos tik krovinių vežimui.

Gamtiniai ištekliai. Tauragės regioną kerta viena didžiųjų Lietuvos upių – Nemunas. Kitos didžiosios upės yra Jūros upė, Mituva bei prie rytinės regiono ribos tekantis Dubysos žemupys. Regiono didžiausi ežerai yra Draudenių, Gličio, Buveinių, Velnežerio, Bitežerio, Kurmežerio, Oplankio, Paršežeris bei Požerės. Tauragės regione yra trys regioniniai parkai: Pagramančio regioninis parkas, Varnių regioninis parkas ir Panemunių regioninis parkas. Natura 2000 saugomos teritorijos, kuriose yra ribojama ūkinė veikla, Tauragės regione užima 73 771,27 ha teritoriją. Ši teritorija sudaro 17 proc. regiono teritorijos. Tauragės regione esanti Natura 2000 teritorija sudaro 13,7 proc. visoje Lietuvoje saugomos Natura 2000 teritorijos. Tauragės regione yra du regioniniai parkai: Pagramančio regioninis parkas bei Panemunių regioninis parkas. Didžiausi regiono miškai yra Tyrelių, Tauragės-Batakių, Šilinės, Sakalinės, Dinkių, Pagėgių, Mikytų, Rambyno, Didkiemio, Pagramančio, Tenenių, Šventų, Radviečio bei Karšuvos girių masyvas. Tauragės regione miškai užima 33 proc. teritorijos. Žemės ūkio naudmenos Tauragės regione užima 46 proc. teritorijos.

1. Teisiniai ir politiniai veiksniai.

Tauragės regioną sudaro keturios savivaldybės: Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Šilalės rajono ir Pagėgių. Regiono politika vykdoma bendru savivaldybių sutarimu per Regiono plėtros tarybą: savivaldybės yra lygiateisės Tauragės regiono politikos sprendimų priėmėjos, nes sprendimai priimami bendru sutarimu. Politinių sprendimų vykdymo procesui skirtingais klausimais yra suburiamos Tarybos darbo grupės (eilę metų pastoviai veikia Regiono plėtros tarybos Darbo grupė ir Tauragės regiono plėtros tarybos Laikinoji darbo grupė Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planui apskrityje parengti). Regiono plėtros politiką vykdo Tauragės regionų plėtros taryba. Ji yra sudaryta iš savivaldybių merų, vieno kiekvienos savivaldybės deleguoto tarybos nario, Vyriausybės paskirto asmens bei socialinių ir ekonominių partnerių (patariamoji funkcija). Regionų politika formuojama tiek iš apačios į viršų, t. y. atsižvelgiant į savivaldybių nuomonę, tiek iš viršaus į apačią, t. y. atsižvelgiant į nacionalines strategijas.

Seimo 2002 m. spalio 29 d. patvirtintas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas išskyrė šalies teritorijoje pagrindinį erdvinės funkcinės struktūros komponentą – aktyvios ir santykinai aktyvios raidos arealus, formuojančius funkcinį šalies stuburą, kaip svarbiausią socialinio, ekonominio ir urbanistinio aktyvumo zoną, sudarančią metropolinės integracijos ašis. Dėl savo geografinės padėties Tauragės apskritis į šią zoną nepatenka, ji yra atokiau nuo šalies urbanistinio ir transportinio karkaso. Vystymo požiūriu apskritis priskirta Pietų–Vakarų Lietuvos regionui, kuriam būdingos didelės socialinės, ekonominės, ekologinės ir urbanistinės problemos ir depopuliacijos tendencijos.

Apskrities Bendrajame (generaliniame) plane nustatyta, kad apskrities teritorija dėl palankių gamtinių sąlygų daugiau naudojama žemės ūkio veiklai ir turi didesnes plėtros perspektyvas. Plane numatyti žemės naudojimo pokyčiai pagrįsti esamomis urbanistinės plėtros tendencijomis. Pagrindinių žemės naudmenų pokyčiai pateikti, atsižvelgiant į galimą apleistos derlingos žemės naudojimą žemės ūkio veiklai, mažiau palankios ūkininkauti žemės apsinimą mišku, žemės perdavimą pagal poreikius urbanistinei plėtrai ir naudingosioms iškasenoms išgauti. Plėtojant apskrities susisiekimo infrastruktūrą, reikalinga: gerinti valstybinės reikšmės kelių tinklo techninius parametrus ir jo rišlumą tarp rajonų centrų, su Kaliningrado sritimi, su pajūrio regionu, su šiaurės ir vakarų Lietuvos regionais, logistikos tikslams išnaudoti TEN IA tarptautinio transporto koridoriaus „Via-Hanseatica“ teikiamus privalumus. Bendrajame (generaliniame) plane numatoma išsaugoti esamas pramonės, sandėliavimo ir komercines teritorijas ir veikiančias

tradicines pramonės bei žemės ūkio veiklas, jame pateikta nemažai naujų galimos plėtros teritorijų, numatoma informacinių technologijų, inovacijų plėtra, veiklų diversifikavimas.

Vyriausybė 2007-2013 m. periode skyrė padidintą dėmesį 2 regiono savivaldybėms. Tauragė, kaip regiono centras, buvo vystoma pagal Tauragės regioninio ekonomikos augimo centro kompleksinę plėtros 2007 -2013 metų investicinę programą (Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-148) ir baigiama sėkmingai įgyvendinti.

Pagal Regionų socialinių ir ekonominių skirtumų mažinimo programą, patvirtintą Vyriausybės 2011 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. 62 (Žin., 2011, Nr. 8-346) tikslinė parama buvo teikiama Jurbarko rajono savivaldybei. Jurbarko rajono savivaldybės – probleminės teritorijos plėtros 2011-2013 metų programa patvirtinta Vyriausybės 2011 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr. 588 ir baigiama sėkmingai įgyvendinti.

2. Ekonominiai veiksniai.

Tauragės regiono ekonominę situaciją formuoja bendra šalies ekonominė situacija, kaimynių šalių poveikis (regionas ekonomiais ryšiais susijęs su šalia esančia Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi), bendros žemyno ir pasaulinės ekonominės tendencijos. Regiono ekonominę situaciją apibrėžia regiono ekonominė veikla, t. y. vietos verslo subjektų veikla, jos sukuriama vertė, pritraukiamos investicijos.

2006 metais Tauragės regionas sukūrė 1,84 proc. šalies BVP (0,56 procentinio punkto mažiau nei 2000 metais). Per 2008 –2010 metų laikotarpį Tauragės regione sukuriama viso šalies bendrojo vidaus produkto (BVP) dalis padidėjo iki 2 proc., ji tokia lygmenyje išliko ir 2013 metais, tačiau išlieka mažiausia šalyje lyginant su kitais regionais. 2013 metais regiono sukuriamas BVP buvo tik 2 proc. nuo bendro šalies BVP (2313,6 tūkst. Lt), ir beveik pasiekė prieškrizinį lygį. BVP kritimo krizės laikotarpiu tendencija pastebima visoje Lietuvoje ir kitų savivaldybių kontekste sukuriamos BVP dalies kritimas nebuvo išskirtinis, tačiau mažiausia iš visų Lietuvos regionų sukuriama BVP dalis rodo silpną regiono ekonominę veiklą.

2013 m. vienam regionui gyventojui teko 21,6 tūkst. Lt BVP ir nors per 2008 –2013 metų laikotarpį šis skaičius augo 20 proc. (vienas iš didesnių augimas, lyginant su kitais regionais), tačiau BVP, tenkančio vienam gyventojui rodiklis pastaruosius penkerius metus išlieka mažiausias iš visų Lietuvos regionų ir yra 1,8 karto mažesnis už bendrą šalies rodiklį.

2000–2005 metų laikotarpiu tiesioginės užsienio investicijos į Tauragės regioną mažėjo nuo 0,23 proc. iki 0,11 proc. nuo bendro užsienio investicijų į Lietuvą kiekio. 84 proc. šių investicijų buvo Tauragės rajono savivaldybėje, likusi dalis investuota kitose savivaldybėse. Tiesioginės užsienio investicijos per 2006–2013 metų laikotarpį Tauragės apskrityje išaugo 47,8 proc. lyginant su 2005 metais. Didžiausia tiesioginių investicijų dalis ir toliau tenka Tauragės rajono savivaldybei (apie 90 proc.), 9,4 proc. tiesioginių užsienio investicijų tenka Jurbarko rajono savivaldybei. Mažiausia dalis tenka Pagėgių rajono (0,4 proc.) ir Šilalės (0,2 proc.) rajono savivaldybėms. Tiesioginės užsienio investicijos Tauragės regione augo iki 2007. Per 2008-2009 krizę tiesioginės užsienio investicijos ketvirtadaliu sumažėjo.

Tauragės regione tiesioginės užsienio investicijos nuo 2010 metų pradėjo augti, ir paskutiniu metu pasiekė prieškrizinį lygį, tačiau ir toliau labai atsilieka nuo šalies vidurkio: 2013 m. vienam šalies gyventojui teko 14920 Lt tiesioginių užsienio investicijų, vienam Tauragės regiono gyventojui – 552 Lt (arba tik 3,7 proc. šalies rodiklio). Pagal šį rodiklį regionas yra silpniausias, lyginant su kitais regionais pastaruosius penkerius metus.

Tauragės regione daugiausiai investuoja Skandinavijos šalys (Norvegija, Švedija, Danija, Nyderlandai) ir Vokietija. Didžiausia investicijų dalis tenka apdirbamosios gamybos (42 mln. Lt), tekstilės gaminių gamybos (13,16 mln. Lt), bei medienos popieriaus ir popieriaus gaminių gamybos (11,37 mln. Lt) sektorių įmonėms. Pastaruoju metu regione dominavo didmeninė ir mažmeninė prekyba- apie 31 proc., transportas sukūrė apie 30 proc. nuo bendros vertės. Pramonės sukuriama dalis buvo 22 proc., viešojo sektoriaus sukuriama dalis buvo 17 proc.

Kitų regionų kontekste Tauragės regionas išsiskiria viena didžiausių žemės ūkio veiklos sukuriamų dalių, pagal sukuriamą pridėtinę vertę litais, regionas yra 7 iš 10, tačiau išreiškiant vertę vienam gyventojui, regionas pirmauja šalyje. Pagal pramonės sukuriamą vertę regionas yra priešpaskutinis pagal sukuriamos dalies rodiklį, ir paskutinis pagal sukuriamą vertę litais ir paskutinis, pagal vertės dalį vienam gyventojui (3196 Lt). Tai rodo, kad pramonės sektorius Tauragės regione paskutiniaisiais metais buvo silpniausias Lietuvoje.

Statybos sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis ir sukuriama vertė ir vertė vienam gyventojų buvo vienos mažiausių Lietuvoje, todėl Tauragės regiono statybos sektorius laikytinas silpnu Lietuvos kontekste. Didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto paslaugų sektorius sudaro didžiausią dalį pridėtinės vertės struktūros Tauragės regione, yra vienas didžiausių Lietuvos mastu, tačiau sukuriama vertė milijonais litų yra mažiausia, o dalis tenkanti vienam gyventojui taip pat yra viena mažiausių. Taigi, nors prekybos ir transporto paslaugų sektorius yra labai reikšmingas Tauragės regionui, bendrame šalies kontekste, lyginant su kitais regionais, jo sukuriama vertė yra maža. Informacinių technologijų ir finansinių paslaugų sektoriai sudaro apie 3 proc. nuo bendros sukuriamos pridėtinės vertės, šių, aukštą pridėtinę vertę kuriančių sektorių pridėtinė vertė milijonais litų buvo mažiausia arba viena mažiausių šalies mastu tiek bendrąja išraiška, tiek vienam gyventojui. Lietuviškos kilmės prekių eksportas iš Tauragės regiono 2000 metais sudarė 0,7 proc. nuo bendro šalies eksporto, 2007 metais ši dalis dėl nuoseklaus augimo buvo pasiekusi 1,2 proc., 2008–2011 metų laikotarpiu šis rodiklis svyravo ir 2011 metais buvo 0,94 proc., paskutiniu metu pasiekė apie 1 proc. Pagal lietuviškos kilmės prekių eksporto rodiklį Tauragės regionas yra silpniausias, lyginant su kitais regionais Lietuvoje, per pastaruosius 10 metų nepastebima reikšmingo augimo. Tauragės regione veikia apie 1900 200 ūkio subjektų. Pagal veikiančių įmonių dydį, vyrauja 1-4 darbuotojus turinčios įmonės, kurių yra apie 60 proc.

Įmonės pagal darbuotojų skaičių, priskiriamos labai mažoms (iki 10 darbuotojų) sudaro apie 70-75 proc., mažos įmonės (nuo 10 iki 50 darbuotojų) sudaro apie 15-20 proc., vidutinės – 5-6 proc. Didelėms įmonėms pagal darbuotojų skaičių priskirtinos tik 5-7 įmonės. Pagal pajamų grupes, labai mažoms įmonėms priskiriama apie 97 proc. veikiančių ūkio subjektų, mažoms įmonėms 2 proc., vidutinėms – 1 proc. Pagal pajamų grupes, Tauragės regione vyrauja įmonės, kurių metinės pajamos nesiekia 20 tūkst. litų (5,8 tūkst. Eur).

2010–2013 metų ekonominiai Tauragės regiono rodikliai rodo, kad regionas yra ekonomiškai silpnas, kadangi vienam gyventojui tenka nedidelė dalis Lietuvoje sukuriamos pridėtinės vertės, sukuriamos pridėtinės vertės struktūroje vyrauja žemą pridėtinę vertę kuriančios veiklos (žemės ūkis, prekyba, viešojo sektoriaus paslaugos).

Verslo aplinka Tauragės regione vertinama vidutiniškai tiek pačių gyventojų, tiek verslo subjektų. Regione labiausiai tinkamos plėtoti yra maisto produktų gamyba, smulkusis verslas, automobilių verslas, smulkioji gamyba bei alternatyviosios energijos gamyba. Dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas verslo aplinkos gerinimui bei regiono įvaizdžio formavimui.

Laisvosios rinkos instituto parengto Lietuvos savivaldybių indekso 2012,2013, 2014 duomenimis, Tauragės regiono savivaldybės nėra patrauklios investuotojams, ypač dėl komunalinio ūkio ir transporto infrastruktūros bei nutolimo nuo šalies urbanistinio bei transportinio karkaso. Didelis trūkumas

yra oro ir jūrų uostų bei gamtinių dujų nebuvimas regione. Inovacijos ir plėtra taip pat įvardijamos kaip silpnos sritys. Veikiančių ūkio subjektų skaičius vienam gyventojui artimesnis šalies vidurkiui, tačiau atsiliekama beveik 30 proc., pritraukiama 1,6 mažiau materialinių investicijų nei kitų savivaldybių vidurkis.

Per pastaruosius devynerius metus (2006–2014 m.) Tauragės regione 18 proc. sumažėjo 16-64 metų amžiaus darbingo amžiaus gyventojų ir 2014 m. jie sudarė apie 60 proc. regiono gyventojų. Pagal šį rodiklį regionas nėra išskirtinis lyginant su kitais regionais. Tauragės regione sąlyginai aukštas darbo jėgos aktyvumo lygis: aktyvūs yra apie 66- 70 proc. iš visų darbingo amžiaus gyventojų.

65 proc. regiono gyventojų sudaro neaktyvūs gyventojai ir bedarbiai (iš šio skaičiaus po apytiksliai 20 procentinio punkto pensinio amžiaus gyventojų ir moksleivių), iš kurių apie 25 proc. yra darbingo amžiaus gyventojai nenorintys ar negalintys dirbti. Tik 25 proc. gyventojų įdarbinti verslo subjektuose. Savarankiškai užimtų (t. y. savu verslu užsiimančių gyventojų dalis) sudarė kiek mažiau nei 1 proc. Kitų regionų kontekste Tauragės regionas pasižymi žemiausiu vidutiniu atlyginimu (tiek bruto, tiek neto). Vidutinis bruto darbo užmokestis regione yra apie 20-25 proc. mažesnis nei šalies vidurkis. Pastebėtina, kad atlygis skiriasi priklausomai nuo sektoriaus: viešajame sektoriuje užmokestis buvo didžiausias, mažiausias – apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje

Pagal sektorius, kitų Lietuvos regionų kontekste Tauragės regionas ne visuose sektoriuose pasižymi žemiausiu atlyginimu: Tauragės regione vienas aukščiausių mėnesinių atlyginimų žemės ūkio sektoriuje (1727 Lt, kuomet žemiausias 1301 Lt atlygis buvo Utenoje). Taip pat Tauragės regione sąlyginai aukštas atlygis administravimo ir paslaugų veiklos sektoriuje, siekiantis 1827 Lt. Mažiausi atlyginimai palyginus su kitų regionų atlyginimais buvo apdirbamosios gamybos (1415 Lt), didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto sektoriuose (1017 Lt), apgyvendinimo ir maitinimo veiklų sektoriuje (795 Lt), nekilnojamo turto operacijų sektoriuje (1270 Lt), viešajame sektoriuje (2244 Lt).

Atsižvelgiant į nagrinėtus rodiklius, darytina išvada, kad Tauragės regione egzistuoja pakankamas darbo jėgos pasirinkimas bei patrauklios darbo jėgos kainos, todėl darbo jėgos pasiūlos atžvilgiu Tauragės regionas yra patrauklus investuotojams.

Automobilių kelių požiūriu, Tauragės regionas vietos gyventojų ir verslo subjektų yra vertinamas kaip probleminis: 61 proc. iš 4836 km vietinės reikšmės regiono kelių yra žvyrkeliai. Kelių su aukštesnės kategorijos patobulinta danga yra vos 8 proc. Žvyrkelių dangą turi judrios ir svarbios regiono kelių atkarpos, todėl nors bendras žvyrkelių procentas nuo bendro kelių ilgio lyginant su kitais regionais nėra didelis, bendra kelių būklė dažnai vertinama kaip prasta. Vertinant atskiriomis savivaldybėmis, didžiausia dalis kelių su danga (įskaitant žvyrkelius) yra Jurbarko rajono savivaldybėje (90 proc.), Pagėgių rajono savivaldybėje 85 proc., Tauragės rajono savivaldybėje 73 proc., o Šilalės rajono savivaldybėje tik 48 proc. Vietinės reikšmės kelių su patobulinta kelio danga daugiausia Jurbarko rajono savivaldybėje (11 proc.), Tauragės rajono savivaldybėje (8,5 proc.), Šilalės rajono savivaldybėje tokių kelių yra 6 proc., o Pagėgių rajono savivaldybėje vos 5 proc.

3. Socialiniai ir kultūriniai veiksniai.

Tauragės regionas nuo seno buvo orientuotas į pramonės veiklą: atitinkamai sutvarkyta infrastruktūra, didžioji dalis gyventojų dirbo pramonės objektuose kaip samdomi darbuotojai. Dėl šios priežasties kultūriškai nėra susiklostę stiprios smulkiojo verslo tradicijos, kadangi nebuvo aiškiai išreikšto

poreikio gyventojams įdarbinti save. Kitas kultūrinis aspektas suformavęs regiono gyventojų ekonominę kultūrą yra aktyvi prekyba naudotais automobiliais bei transporto priemonių remonto paslaugos, ilgą laiką dėl sėkmingai susiklosčiusių aplinkybių buvę daugelio gyventojų pajamų šaltiniai. Nors su transporto sektoriumi susijusi veikla neabejotinai aktyvi, ji neatsispindi regiono ekonominiuose ir socialiniuose statistiniuose rodikliuose, kadangi gana dažnai šios veiklos vykdomos neskaidriai, t. y. oficialiai neįregistruojant įmonių, nemokant mokesčių arba slepiant dalį jų. Regionas taip pat turi sieną su Kaliningrado sritimi: dėl prekybos apribojimų paplitusi kontrabanda. Šešėlinė ekonomika ir aukšta gyventojų tolerancija neskaidriai vykdomam verslui, tradiciškai susiklosčiusi samdinių kultūra yra vienos iš rimčiausių regiono problemų, lemiančių, kad nepakankamas užimtumas, skurdas ir socialinė atskirtis regiono gyventojų bei regiono verslo, valdžios struktūrų tampa dažniausiai įvardijamomis regiono problemomis.

2006–2014 m. laikotarpiu gyventojų Tauragės regione mažėjo. Pagrindinė mažėjimo priežastis buvo vietinė ir tarptautinė migracija dėl nedarbo augimo bei santykinai žemo pragyvenimo lygio (tai būdinga visai Lietuvai).

2014 m. Tauragės regione gyventojų (25-64 m.), įgijusių žemesnį išsilavinimą dalis daugiau nei dvigubai viršijo Lietuvos vidurkį ir buvo didžiausia lyginant su kitais regionais: gyventojai, įgiję žemesnį išsilavinimą, sudarė 14 proc., kuomet Lietuvos vidurkis siekė 7 proc. Lyginant su 2006 m., 2014 m. gyventojų su žemesniu išsilavinimu Tauragės regione sumažėjo apie 2 proc., tačiau rodiklis išlieka aukštas, per 2006-2011 m. laikotarpį gyventojų įgijusių žemesnį išsilavinimą dalis kituose regionuose sumažėjo daugiau nei Tauragės regione.

Tauragės regione gyventojų, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis yra viena didžiausių Lietuvoje. 2014 m. Tauragės regione gyventojai įgiję vidurinį išsilavinimą sudarė apie 68 proc., kuomet Lietuvos vidurkis siekė 62 proc. Didesnė dalis gyventojų su vidutiniu išsilavinimu buvo tik Alytuje ir Marijampolėje. Lyginant su 2006 m. šios grupės gyventojų dalis Tauragės regione išsaugo apie 3 proc. Tuo tarpu Lietuvoje gyventojų su viduriniu išsilavinimu dalis mažėjo.

2014 m. gyventojų įgijusių aukščiausią išsilavinimą dalis Tauragės regione buvo mažiausia visoje Lietuvoje. Aukščiausią išsilavinimą Tauragės regione turėjo apie 18 proc. gyventojų. Tuo tarpu Lietuvoje aukščiausią išsilavinimą įgijusių gyventojų dalis sudarė apie 35 proc.

Statistiniai duomenys rodo, kad Tauragės regione žemesnio ir vidutinio išsilavinimo gyventojų dalis yra didesnė, o aukščiausią išsilavinimo lygį turinčių gyventojų dalis yra mažesnė, lyginant su kitais Lietuvos regionais. Gyventojų, turinčių tam tikrą išsilavinimą, dalis kinta ne tik dėl gyventojų išsilavinimo pasikeitimo, bet ir dėl gyventojų emigracijos. Tauragės regione, lyginant 2006 m. ir 2014 m., gyventojų sumažėjo apie 68 tūkst. Pastebėtina, kad iš Tauragės regiono labiausiai emigravo žemiausią ir aukščiausią išsilavinimą turintys gyventojai.

Tauragės regiono savivaldybių situacija pagal šimtui vaikų tenkančių ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičių yra skirtinga: Tauragės ir Jurbarko rajono savivaldybėse 100 vaikų teko daugiau nei 100 vietų, o Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybėse vietų ikimokyklinio lavinimo įstaigose jų trūko: teko atitinkamai 76 ir 94 vietos šimtui vaikų. Šie duomenys rodo, kad dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklo savivaldybėse nėra optimizuota. Bendrojo lavinimo įstaigas Tauragės regione lankančių moksleivių skaičius, tenkantis vienai įstaigai, yra vienas mažiausių iš visų Lietuvos regionų.

Gyventojų perkamoji galia Tauragės regione panaši kaip ir kituose Lietuvos regionuose: vienam namų ūkio nariui per mėnesį tenka apie 842 litai (244 Eur), šiuo atžvilgiu regionas nesiskiria nuo kitų Lietuvos regionų, nepaisant to, kad vidutinis atlyginimas Tauragės regione yra mažiausias Lietuvoje. Pajamų skirtumą kompensuoja išmokamos įvairios pašalpos: apie 10 proc. Tauragės regiono gyventojų gauna vienokias ar kitokias pašalpas, šis rodiklis

yra vienas aukščiausių Lietuvoje (11 proc. Telšių regiono gyventojų gauna pašalpas, 10 proc. gaunančių pašalpas yra Utenos, Panevėžio, Alytaus regionuose).

Taip pat Tauragės regiono gyventojai dažniausiai iš visų Lietuvos regionų susiduria su būsto problemomis: apie 34 proc. būste neturi tualetu su nutekamuoju vandeniu (didžiausias rodiklis, tokį patį turi tik Utena), neturi vonios arba dušo (37,9 proc., didžiausias rodiklis Lietuvoje), būsto varvantis stogas, drėgnos sienos, supuvę langai arba grindys yra problema 34,5 proc. regiono gyventojų, taip pat daugiausiai Lietuvoje, 13 proc. gyventojų gyvena tamsiame būste, taip pat daugiausiai Lietuvoje. Pastebėtina, kad Tauragės regiono gyventojai mažiausiai Lietuvoje mano gyvenantys nesaugiame rajone – 0,3 proc., taip pat santykinai maža dalis kvėpuoja pramonės teršiamu oru (5,1 proc.).

Tauragės regione didėja pensinio amžiaus gyventojų dalis. Per 2006-2014 m. laikotarpį pensinio amžiaus gyventojų dalis regione padidėjo nuo 20 proc. iki 23 proc. Darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 1 proc. (nuo 59 proc. iki 60 proc.), tačiau Tauragės regionas yra tarp turinčių mažiausią darbingo amžiaus gyventojų dalį. Tuo tarpu 0-15 metų gyventojų dalis per 2006-2014 metus sumažėjo nuo 21 proc. iki 17 proc., tačiau lyginant su kitais regionais Tauragė išlieka tarp regionų turinčių didžiausią šios amžiaus grupės gyventojų dalį. Pastebėtina, kad per 2006-2014 metų laikotarpį labiausiai mažėjo gyventojų, priklausančių 0-14 metų amžiaus grupei, ženkliai mažėjo 15-24 metų amžiaus grupės gyventojų, mažai mažėjo arba daugėjo gyventojų, priklausančių 50-85 ir daugiau amžiaus grupei.

Nors nedarbo lygis Tauragės regione kelis paskutinius metus buvo žemesnis, palyginus su Lietuvos Respublikos vidurkiu bendras nedarbas yra aukštas, ypač tarp jaunų moterų.

Tauragės regionas pasižymi senstančia visuomene, aktyvia emigracija, dideliu pašalpas gaunančių gyventojų skaičiumi bei santykinai prastomis būsto sąlygomis.

4. Gamtiniai, geografiniai ir aplinkosauginiai veiksniai.

Tauragės regionas Lietuvoje išsiskiria savo agrariniu pranašumu. Ekologija nuosekliame regiono plėtros procese labiausiai turi įtakos žemės ūkio bei turizmo sektoriams. Tauragės apskritis yra tarp lyderiaujančių regionų skaičiuojant žemės ūkio produkciją vienam gyventojui. Šio regiono žemės ūkio produkcijos augimas sustojo tik krizės laikotarpiu (kas pastebėtina ir apie kitas apskritis). 2014 m. duomenimis, Tauragės regiono žemės ūkio produkcija siekė 5,4 tūkst. litų (1,6 tūkst. Eur) vienam gyventojui. Lyginant žemės ūkio naudmenų procentinius vienetus nuo bendrojo apskrities ploto Tauragės regionas yra ketvirtas šalyje. Šis rodiklis parodo, jog pusę viso Tauragės regiono ploto užima naudojamos žemės ūkio naudmenos.

Tauragės regiono turizmo sektorius atsilieka nuo kitų apskričių. Tauragės regiono bendras turistų skaičius nuo viso Lietuvoje apsistojančių turistų skaičiaus siekia vos 1%. Apgyvandinimo vietų skaičius, lyginant su kitomis apskritimis, parodo šio regiono turizmo sektoriaus atsilikimą. 2014 m. statistiniais duomenimis, Tauragės regione buvo 31 apgyvendinimo įstaiga: 7 viešbučiai, 3 moteliai, 6 privataus apgyvendinimo sektoriaus būstai, 15 kaimo turizmo sodybų. Nesant apsistojimo vietų, regionas gali tapti konkurencingas ir sėkmingai plėtoti tik pravažiuojamąjį turizmą (turistams atvykstant, bet neapsistojant regione).

Kaimo turizmas Tauragės regione atsilieka nuo bendro apskričių vidurkio. Kaimo turizmui skirtų sodybų skaičius 2014 m. siekė 18, žemesni rodikliai šiame sektoriuje matomi tik Šiaulių apskrityje. Tauragės regionas, turintis gamtinių turizmo išteklių, turi galimybę konkuruoti šio tipo turizmo sektoriuje.

Regionė daugiausia svečiuojasi lietuviai. 2013 m. duomenimis Tauragės regione buvo apgyvendinta 11406 turistai, apie 70% jų sudarė Lietuvos piliečiai, kita žymi turistų grupė atvyksta iš Baltarusijos ir iš Rusijos. Darytina išvada, jog turizmas šiame regione turėtų būti orientuota būtent į šias dvi poilsiautojų grupes. Koordinuotai turizmo plėtrai būtina šių vartotojų poreikių analizė.

Analizuojant statistinius duomenis darytina išvada, jog turizmo sektorius Tauragės regione nėra išvystytas, nesiekia Lietuvos vidurkio standartų bei šio sektoriaus infrastruktūra yra labai silpna. Tauragės regionas šiuo metu nėra konkurencingas, lyginant su kitais regionais, reikia investicijų bei koordinuoto veiksmų plano.

Tauragės regione teršalų kiekis yra vienas mažiausių Lietuvoje ir siekė tik apie 7 kg vienam gyventojui. Nuo 2005 m. Tauragės apskrityje teršalų kiekis vienam gyventojui sumažėjo beveik perpus. Bendras Lietuvos teršalų, tenkančių vienam žmogui kiekis kilogramais nuosekliai mažėjo iki 2009 m., tačiau vėliau rodikliai vėl išaugo nuo 19,3 kg iki 21 kg metais. Tauragės apskritis taip pat yra pirmoje vietoje matuojant teršalų kiekį 1 km², kuris siekia apie 190 kg, kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis yra apie 1040 kg/km².

Tauragės regione į aplinką išleidžiama mažiausiai nuotekų 1000 gyventojų, lyginant su kitais Lietuvos regionais. Tauragės regione išleidžiama tik apie 1% visų Lietuvos nuotekų arba 37 tūkst. m³/1000 gyventojų. Per 2005-2014 m. laikotarpį išleidžiamų nuotekų kiekis Tauragės apskrityje augo, nors bendras Lietuvos nuotekų kiekis tuo metu mažėjo. 2009 m. Tauragės apskrityje buvęs žemiausias šių teršalų išleidimo į aplinką kiekis 2014 m. išaugo apie 40%, tačiau vis tiek lieka mažiausias šalyje.

Tauragės regionas 2010 m. pradėjo dviejų metų projektą, kurio tikslas- bendromis Tauragės, Jurbarko, Šilalės ir Pagėgių savivaldybių pastangomis uždaryti senus, netinkamus naudojimui regiono sąvartynus. Iki 2014 m. visi seni sąvartynai ir šiukšlynai buvo uždaryti, iš viso sutvarkytų, rekultivuotų ar uždarytų sąvartynų plotas siekia 72 ha. Visos būtinės atliekos deponuojamos į regioninį sąvartyną.

Per Tauragės regioną teka ilgiausia Lietuvos upė Nemunas, tačiau kol kas galimybių eksploatuoti šį gamtinį išteklių kaip transporto ar turizmo kelią nėra. Šiuo metu Nemunas regionui svarbus kaip potencialus turizmo vystymo objektas. Turizmo reikmėms plačiau naudojama yra Jūros upė, kurioje siūlomos vandens turizmo pramogos, yra sukurtas vandens turizmo maršrutas.

Tauragės regione vidutinis vėjo greitis yra vienas didžiausių Lietuvoje todėl šis regionas yra tarp tinkamiausių plėtoti vėjo energetiką. Tauragės regione vidutinis vėjo greitis siekia 6 m/s ir nusileidžia tik Klaipėdos apskrityje, kurioje vidutinis vėjo greitis siekia 6,5 m/s. Lyginant su Klaipėdos regionu, Tauragės apskritis išlieka labai konkurencinga vėjo energetikos srityje. Vėjo jėgainių parkai Tauragės ir Pagėgių savivaldybėse yra vieni didžiausių šalyje, jų pajėgumas yra apie 100 MW. Nepaisant geografiniu požiūriu Klaipėdos regiono privalumo dėl Baltijos jūros, čia Tauragės regionas išlieka konkurencingas dėl mažesnio vidutinio darbo užmokesčio bei žemesnių žemės sklypų kainų.

5. Technologiniai veiksniai.

Tauragės regionas priklauso atsiliekantiems regionams pagal namų ūkių turinčių kompiuterius ir interneto prieigą lyginant su kitais regionais, nes tik kas antras namų ūkis turėjo kompiuterį ir kas antras namų ūkis turėjo prieigą prie interneto. Atsižvelgiant į tai, teigtina, kad pagal šiuos technologijų įsisavinimo tarp gyventojų rodiklius Tauragės regionas yra priskirtinas prie atsiliekančių. Tačiau paskutiniaisiais metais yra žymi augimo tendencija šioje srityje.

Inovacijų įsisavinimas ūkio subjektuose. Pagal inovacijų diegimą ūkio subjektuose, Tauragė priskirtina prie pirmaujančių regionų: didesnė dalis inovacijas įsidiegusių įmonių buvo tik Vilniaus regione, regionas lenkia šalies vidurkį. Inovacinė veikla Lietuvoje traktuojama kaip naujas procesas arba gaminys įmonės, nebūtinai įmonės rinkos, lygiu. Taigi aukštas inovacijų diegimo rodiklis Tauragės regione nurodo įmones, diegusias naujoves, kurios nebūtinai yra inovatyvios rinkos mastu ir negali būti traktuojamas kaip regiono inovatyvumo (rinkos mastu) rodiklis. Svarbu pastebėti, kad tik 10 proc. nuo viso Tauragės įmonių skaičiaus buvo laikytinos novatorėmis, t. y. kuriančiomis ir diegiančiomis inovacijas įmonėmis. Technologijas diegiančios įmonės dažniausiai įsigyja mašinų, įrengimų ir kitos įrangos (85,4 proc.), vykdo vidinius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą (52,1 proc.). Nors pagal šiuos rodiklius regionas Lietuvos kontekste yra prie pirmaujančių regionų, regionas smarkiai atsilieka pagal investicijas į inovacijų rinkodarą (4,2 proc. nuo visos inovacinių įmonių veiklos, kuomet Lietuvos vidurkis 47 proc.), investicijas į inovacijų dizainą (8,3 proc., kuomet Lietuvos vidurkis 46,4 proc.) bei investicijas į mokymus, susijusius su inovacine veikla (16,7 proc. kuomet Lietuvos vidurkis 62,3 proc.).

Regione veikia du pramonės parkai. Pagėgiuose veikia 30 ha pramonės parkas, įrengtas valstybės žemėje už 1,2 mln. litų (0,35 mln. Eur). Valstybės kontrolės duomenimis, pramonės parke nėra vykdoma ekonominė veikla. Nors šis projektas buvo laikytas valstybinės reikšmės, investicijos dar nedavė teigiamų rezultatų per parko gyvavimo laikotarpį (nuo 2008 m). Pagėgių pramonės parkas nėra išimtis Lietuvos mastu, kadangi nuo bendro pramonės parkų ploto Respublikoje yra išnuomota tik apie 20 proc. ploto. Viena pagrindinių priežasčių – administravimo, rinkodaros, pardavimų įgūdžių, reikalingų valdyti pramonės parkus, stoka. Nuo 2005 industrinis parkas taip pat veikia ir Tauragėje – 20 ha teritorijoje veikia lietuviško kapitalo siuvimo įmonės ir įmonės, gaminančios pramoninius kateriais, valtis ir kitus techninius gaminius iš stiklo plastiko, pagrindu, taip pat žvejybos tinklus ir vėjo jėgainių gondolų bei sparnų dalis. Parke sukurta 34 000 kv. m. gamybinių patalpų ploto. Tauragės industriniame parke sukurta daugiau nei 600 darbo vietų, pritraukta per 80 milijonų Lt (23 mln. Eur) investicijų. Šis parkas yra įsteigtas privataus kapitalo iniciatyva ir atitinkamai valdomas taip, kad atsipirktų. Dėl šios priežasties tame pačiame regione veikiančių panašios paskirties verslo struktūrų rezultatai iš esmės skiriasi. Tauragės industrinis parkas efektyviau vystosi iš dalies ir dėl to, kad jis yra regiono centre ir investuotojai suinteresuoti ateiti būtent čia, o ne į apskrities pakraštį.

Darytina išvada, kad nors Tauragės regiono įmonės ir linkusios bei geba įsidięgti ar kurti inovacijas, nepakankamai skiriama dėmesio sukurtų inovacijų dizainui, rinkodarai.

Tauragės regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė PESET metodu

Veiksniai	Teigiami	Neigiami
Teisiniai ir politiniai	<p>ES 2014-2020 m. paramos regionui skyrimas skatins infrastruktūros, verslo ir žmogiškųjų išteklių plėtrą regione, padidins užimtumą, finansinius išteklius, mažins nedarbą.</p> <p>Regionuose Vyriausybės įgyvendinama Tikslinių teritorijų plėtros programa (Integruotos teritorijos vystymo programa, Tikslinių teritorijų mažųjų miestų, miestelių ir kaimų (nuo 1 iki 6 tūkst. gyv.), Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimo ir kita) suteiks tikslinę paramą specifinių problemų gyvenamosioms vietovėms sprendimui. Tai sudarys sąlygas kompleksiniam kaimo vietovių vystymui, verslumo didinimui, gyvenamosios aplinkos gerinimui ir jų patrauklumo didinimui.</p> <p>Valstybės įgyvendinami didelės apimties projektai (naujo tilto per Nemuną statyba, geležinkelio ir magistralinių kelių tinklo plėtra) sudarys sąlygas infrastruktūrai plėsti ir užimtumui didinti.</p>	<p>Neigiami tarptautinės politikos pasikeitimai, esamų rinkų ir ekonominių ryšių praradimas dėl geopolitinių įvykių.</p> <p>Sudėtinga ir ne visada teisiškai argumentuota teisinė bazė (ypač viešųjų pirkimų srityje) sudaro kliūtis savalaikiam ir efektyviam projektų įgyvendinimui.</p>

Ekonominiai	<p>Bendrojo vidaus produkto (BVP) dalis visos šalies produkte per 2006-2013 metus regione išaugo nuo 1,84 proc. iki 2 proc. (siekė 2313,6 tūkst. Lt), ir nors išlieka mažiausia šalyje, lyginant su kitais regionais, tačiau turi tendenciją augti. 2013 metais regiono sukuriamas BVP buvo tik 2 proc. nuo bendro šalies BVP (2313,6 tūkst. Lt),</p> <p>Nors vienam Tauragės regiono gyventojui Tiesioginės užsienio investicijos tesudaro 552 Lt (arba tik 3,7 proc. šalies rodiklio, žemiausios šalyje), tačiau jos turi tendenciją pastoviai augti. Per 2006–2013 metų laikotarpį Tauragės apskrityje jos išaugo 47,8 proc. lyginant su 2005 metais.</p> <p>Kitų regionų kontekste Tauragės regionas išsiskiria viena didžiausių žemės ūkio veiklos sukuriamų dalių, pagal sukuriamą pridėtinę vertę litais, regionas yra 7 iš 10, tačiau išreiškiant vertę vienam gyventojui, regionas pirmauja šalyje.</p> <p>Tauragės industrinis parkas pastoviai diegia naujausias technologijas, pritraukia užsienio investicijas ir kuria naujas darbo vietas.</p>	<p>Daugiausia verslo subjektų veikia apskrities centre- Tauragės mieste, čia koncentruojasi ir didžiausios Tiesioginės užsienio investicijos ir Materialinės investicijos.</p> <p>Ekonomikos disproporcijos regiono viduje neigiamai veikia subalansuotą regiono plėtrą.</p> <p>Didžioji įmonių dalis kuria tradicinę, žemos pridėtinės vertės produkciją, nevyksta klasterizacija, neplėtojama kooperacija žemės ūkyje.</p> <p>Silpnai išvystyta turizmo paslaugų infrastruktūra.</p> <p>Regiono savivaldybės nėra patrauklios investuotojams, ypač dėl nutolimo nuo šalies urbanistinio bei transportinio karkaso. Didelė kliūtis investicijų pritraukimui yra oro ir jūrų uostų bei gamtinių dujų nebuvimas regione.</p>
Socialiniai ir kultūriniai	Gyventojų senėjimas ir darbingo amžiaus žmonių emigracija sukels darbo jėgos trūkumą regione, todėl vyresnio amžiaus	Dėl emigracijos, didelio nedarbo ir gyventojų senėjimo, apie 10 proc. Tauragės regiono gyventojų gauna vienokias ar kitokias

	<p>žmonėms bus sudarytos sąlygos ilgiau išlikti darbo rinkoje.</p> <p>Regiono gyventojų, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis yra viena didžiausių Lietuvoje. 2014 m. Tauragės regione gyventojai įgiję vidurinį išsilavinimą sudarė apie 68 proc., kai Lietuvos vidurkis siekė 62 proc.</p> <p>Regiono gyventojai mažiausiai Lietuvoje mano gyvenantys nesaugiamame rajone – 0,3 proc., taip pat santykinai maža dalis kvėpuoja pramonės teršiamu oru (5,1 proc.).</p> <p>Naujų socialinių ir kultūrinių paslaugų kūrimas ir gyvenimo sąlygų gerinimas, pasinaudojant ES parama, padės sumažinti emigracijos mastus.</p> <p>Kultūros, sporto ir laisvalaikio infrastruktūros plėtra padės išlaikyti jaunimą ir jį integruoti į vietinę darbo rinką.</p> <p>Švietimo, mokslo ir ikimokyklinių paslaugų tinklo plėtra sudarys sąlygas didinti gimstamumą, jaunimą išlaikyti regione, mažins socialinę atskirtį ir nusikalstamumą.</p>	<p>pašalpas, šis rodiklis yra vienas aukščiausių Lietuvoje, tendencija eina blogėjimo linkme.</p> <p>Regionas pasižymi labiausiai šalyje senstančia visuomene. Per 2006-2014 m. laikotarpį pensinio amžiaus gyventojų dalis regione padidėjo nuo 20 proc. iki 23 proc., todėl pašalpų išmokėjimas gali tapti nepakeliama našta valstybei ir savivaldybėms.</p> <p>Sporto, kultūros ir laisvalaikio infrastruktūros nusidėvėjimas ir nepatenkinama būklė neužtikrins sveikatos ir socialinių poreikių patenkinimo gyventojams.</p> <p>Mažėjant gimstamumui ir didėjant emigracijai, dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo, sukurti švietimo, sveikatos apsaugos ir socialinių paslaugų pajėgumai nebus pilnai apkrauti ir turės būti dotuojami.</p>
Gamtiniai, geografiniai, aplinkosauginiai	<p>Regionas yra jungiamoji grandis krovinių tranzitui geležinkeliu ir automobiliniu transportu tarp Rytų ir Vakarų.</p> <p>Regionas Lietuvoje išsiskiria savo agrarinio pranašumu. Dėl žemo gamtos užterštumo,</p>	<p>Regiono mažai turizmo ir rekreacinių objektų.</p> <p>Dėl nepalankios geopolitinės situacijos pastaruoju metu, krovinių apyvartos gali sumažėti.</p>

	<p>yra sąlygos gaminti ekologišką produkciją. Regionas šalyje pirmauja, skaičiuojant žemės ūkio produkciją vienam gyventojui.</p> <p>Regionas pagal vėjo išteklius yra pirmaujančiose pozicijose šalyje, todėl yra išplėtota ir toliau plečiama vėjo energetikos infrastruktūra.</p> <p>Regione teršalų kiekis yra vienas mažiausių Lietuvoje ir siekia tik apie 7 kg vienam gyventojui.</p> <p>Visi seni sąvartynai ir šiukšlynai regione uždaryti. Visos buitinės atliekos deponuojamos į regioninį sąvartyną.</p>	<p>Dėl nepalankios geopolitinės situacijos prarandamos produkcijos realizavimo rinkos žemės ūkio produkcijai, mažėja jų pardavimo kainos.</p> <p>Gyventojų pasipriešinimas diegiamoms vėjo jėgainėms stabdo procesą.</p> <p>Palyginti mažas antrinių žaliavų perdirbimo lygis nereikalingai apkrauna regioninį sąvartyną ir mažina jo pajėgumus.</p>
Technologiniai	<p>Pažangių ir ypač inovatyvių technologijų diegimas didina įmonių konkurencingumą vidaus ir užsienio rinkose.</p> <p>Informacinės visuomenės kūrimo programa, finansuojama iš ES struktūrinės paramos fondų, mažina atskirtį tarp regionų.</p> <p>Regione veikiančios du pramonės (industriniai) parkai diegia inovatyvias, aukštas ir pažangias technologijas, gaminančias pasaulinio lygio produkciją.</p>	<p>Ryšium su žemu informacinių technologijų panaudojimo lygiu regione, neišnaudojamos jų galimybės verslumui ir užimtumui didinti.</p> <p>Regiono didžiausią visų ekonominių subjektų dalį sudaro mažos įmonės, todėl jos nepajėgios diegti aukštas technologijas, gaminti inovatyvią ir konkurencingą produkciją.</p> <p>Iš regiono emigruojant vis daugiau jaunimo, pasiliekančiams senyvo amžiaus žmonėms sudėtinga diegti informacinius technologijomis pagrįstus procesus gamyboje.</p>

3. Tauragės regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė SSGG metodu

Įvertinus statistinius duomenis ir faktinę informaciją, naudojant stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizės metodą, identifikuoti veiksniai yra suskirstyti į stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes.

Šalia kiekvieno veiksnio SSGG matricoje veiksnio aktualumas įvertinamas pagal penkių balų sistemą, kur „5“ reiškia „labai svarbus veiksnys“ ir „1“ – „mažai svarbus veiksnys“.

STIPRYBIŲ SILPNYBIŲ GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Stiprybės	Įvertinimas
Patogi geografinė padėtis – Pasienio regionas su patogia antžeminio transporto infrastruktūra, orientuota į Kaliningrado sritį ir vidinius Lietuvos regionus (geležinkelis Radviliškis-Sovetskas, regiono paribiu eina greitkelis Klaipėda-Kaunas, magistralinis kelias Kaliningradas-Ryga (senasis “Hansos” kelias), upių laivininkystei tinkantis Nemunas).	5
Išplėtotas pirminės sveikatos priežiūros (tame tarpe kaimo medicinos punktų) tinklas, pakankamas ambulatorinių ir stacionarinių paslaugų teikimo lygis regione.	4
Ekonominės krizės sąlygomis išsilaikęs ūkio subjektų skaičius.	3
Išplėtotas, kokybiškas kelių, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklas, sukurtos stiprios miestų-priemiesčių jungtys.	4
Vidutiniškas turizmui patrauklių objektų skaičius.	3
Aktyviai veikia kaimų vietos veiklos grupės ir bendruomenės, aktyvėja nevyriausybinių organizacijų veikla.	4
Regiono žemdirbiai efektyviai įsisavina Europos Sąjungos finansinės paramos kaimo rėmimo finansinės paramos lėšas.	4
Senos, gilios ir pažangios pieninių ir mėsinių galvijų, bitininkystės verslo bei pieno ir mėsos produktų pramoninės ir individualios gamybos tradicijos.	5

Santykinai pigi žemė.	4
Daug komercinės paskirties ir žemdirbystei tinkamos laisvos žemės, yra teritorijų, tinkamų užsienio investicijoms.	4
Mažas gamtos užterštumas, žemės ūkyje gaminama ekologiškai švari produkcija Yra sąlygos formuoti alternatyvias veiklas – kaimo turizmą, amatus, paslaugas, kitus smulkiųjų verslų sektorius.	4
Pakankamai išplėtoti socialinių paslaugų teikimo infrastruktūra, leidžianti tenkinti būtiniausius poreikius. Gera socialinių darbuotojų kvalifikacija.	3
Gerai išplėtotas ir pakankamas bendrojo lavinimo mokyklų tinklas.	4
Regione yra vienas didžiausių procentas vidurinių išsilavinimą turinčių gyventojų.	4
Įgyvendinami didelės apimties vandentiekio ir nuotekų tinklų renovacijos bei plėtros projektai, tvarkomos vandentiekio ir nuotekų valymo sistemos, plečiama centralizuota vandens tiekimo sistema, didėja gyventojų aprėptis.	4
Sukurta ir plėtojama regioninė buitinių atliekų tvarkymo sistema, plečiama jų surinkimo infrastruktūra. Uždaryti seni sąvartynai.	4
Išvystytas savivaldybių centrus jungiančių kelių tinklas su danga.	4
Santykinai švari aplinka. Santykinai aukšta gamtinės (natūralios) aplinkos ir kraštovaizdžio kokybė, turtingas kultūrinis, istorinis ir socialinis paveldas.	4
Santykinai gera ir stabili regiono ekologinė būklė, sumažėjusi tarša iš pramonės ir žemės ūkio objektų.	5
Gerai išvystyta elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistema, užtikrinant elektros energijos poreikius visų rūšių vartotojams.	4
Pertvarkoma šilumos ūkio sistema, plečiamas biokuro naudojimas, atpiginama šiluminė energija.	4
Gamtiniai ir kultūriniai turizmo ištekliai sudaro sąlygas vystyti viešąjį turizmo infrastruktūrą.	3
Pakankami vietiniai gamtiniai ištekliai (žvyro, smėlio, molio, durpių).	4
Pakankama apskrities subjektų administracinė patirtis, rengiant ir įgyvendinant visų rūšių investicinius projektus.	5

Padidėjęs miestų vaidmuo regiono ir savivaldybės kontekste, parengti teritorinio planavimo dokumentai sukūrė stiprų pagrindą pramonės ir logistikos vystymui, įvairiapusei miestų plėtrai priemiesčio kryptimis, urbanistinei plėtrai.	4
Regionas ir jo savivaldybės turi parengtus teritorijų bendruosius planus.	5
Regionas ir jo savivaldybės turi parengtus regiono plėtros ir strateginius savivaldybių plėtros planus.	5
Regiono savivaldybės turi parengtus specialiuosius planus.	5
Didėjantis suaugusių žmonių perkvalifikavimas darbo rinkos mokymo centruose ir jų reintegravimas į darbo rinką.	4
Išsaugotas kultūrinis ir istorinis regiono paveldas.	4
Platus bibliotekų ir kultūros įstaigų tinklas regione.	4

Silpnybės	Įvertinimas
Nepakankamas tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų pritraukimas į regioną.	4
Nepakankamai išvystyta verslo informacinė sistema.	4
Neproduktyvus energijos naudojimas (maža pastatų šiluminė varža, neracionalios technologijos, šilumos tiekimo sistemos).	5
Kaimo vietovėse nedidelis procentas kelių su pagerinta danga; didelę dalį vietinio susisiekimo maršrutų sudaro prastos kokybės žvyrkeliai. Prasta vietinių kelių priežiūra. Trūksta eismo reguliavimo prietaisų.	4
Nepakankamas gyvenviečių gatvių apšvietimas.	4
Trys iš keturių regiono savivaldybių neturi gamtinių dujų tiekimo ir dujotiekio skirstomojo tinklo sistemų.	3
Prasta gyvenamųjų būstų priežiūra regione, vangiai kuriamos daugiabučių namų bendrijos, nepritaikyta aplinka ir būstas neįgaliesiems.	4
Prasta kai kurių rajoninių kelių bei miestų gatvių būklė regione.	4
Lėšų stygius kurti alternatyvius verslus kaime.	4
Apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų bei pramogų įvairovės trūkumas.	4

Neigiamos demografinės tendencijos: gyventojų skaičiaus mažėjimas; nepalanki gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes; spartus gyventojų senėjimas.	4
Santykinai žemas regiono gyventojų, ypač kaime, verslumo lygis, pradinio kapitalo stygius verslo pradžiai.	4
Trūksta viešbučių, motelių, kempingų, kitų turistams ir svečiams paslaugas teikiančių objektų.	4
Neišvystytas turistinių trasų ir pakelės objektų tinklas.	4
Silpna rekreacijos ir turizmo marketinginė veikla.	4
Prastas paslaugų įmonių tinklas miesteliuose ir ypač kaimo vietovėse.	5
Nepakankami rekreacijos ir turizmo sektoriaus administravimo pajėgumai ir finansavimas apskrities savivaldybių administracijose.	3
Mažas jaunimo aktyvumas versle, pramonėje ir žemės ūkyje.	3
Žema vartotojų perkamoji galia, ypač kaimo vietovėse, stabdo SVV plėtrą.	3
Smulkaus ir vidutinio verslo įmonių vadovai stokoja marketingo, vadybos, finansų valdymo žinių.	2
Silpna kaimo gyventojų motyvacija ir gebėjimai kurti alternatyvius verslus vietoje tradicinių žemės ūkio veiklų.	3
Nepakankamas finansavimas melioracinių įrenginių priežiūrai.	4
Silpnos ūkininkų organizacijos, nepakankamai dirbančios kooperatinių ryšių bei struktūrų plėtojimo srityje.	3
Stambūs prekybos centrai išstumia iš rinkos vietinius smulkius ir vidutinius prekeivius.	4
Savivaldybėse trūksta socialinio būsto.	4
Kaimo vietovėse trūksta šiuolaikinių sporto objektų (sporto salės, aikštynai, baseinai), esamus reikia modernizuoti.	3
Į regioną negrįžta įgiję aukštąjį išsilavinimą jauni žmonės.	3
Kaimo vietovėse nepakankama kultūros, švietimo, sporto įstaigų materialinė bazė, blogos darbo sąlygos, nepatenkinama pastatų būklė.	3
Maži regiono savivaldybių biudžetai – nepakankami švietimo, socialinių bei kultūros darbuotojų atlyginimai.	3
Nepakankamai išplėtotą suaugusiųjų mokymo sistema (ypač kaime).	3

Nepakankama geriamojo vandens kokybė kaimiškose vietovėse, dalis kaimo gyventojų neprijungta prie viešojo vandens tiekimo kanalizacijos tinklo, naudoja nitratais užterštą šachtinių šulinių vandenį.	3
Kaimo vietovėse silpna asmens sveikatos priežiūros įstaigų materialinė bazė, pastatų būklė, nepakankamas aprūpinimas medicinine įranga.	3
Socialinių pašalpų sistema pakankamai formali, neskatina realaus pašalpų gavėjo būklės įvertinimo ir lėšų taupymo.	3
Pašalpų mokėjimo tvarka neskatina bedarbių ieškotis darbo, sudaro paskatas atsirasti išlaikytinių nuotaikoms, didelis pašalpų gavėjų skaičius.	3
Augantis alkoholizmas ir smurtas šeimoje, vaikų nepriežiūra, socialinė įtampa, psichologinis diskomfortas.	3

Galimybės	Įvertinimas
ES finansinės paramos apimčių didėjimas ženkliai skatins infrastruktūros, verslo ir žmoniškųjų išteklių plėtrą regione.	4
Naujų realizavimo rinkų nišų suradimas skatins regiono perdirbimo įmonių veiklos augimą.	3
Naujo tilto per Nemuną pastatymas ir sienos kirtimo punkto įrengimas ir prognozuojamas transporto srautų augimas per regiono teritoriją skatins atitinkamų paslaugų poreikį ir Via-Hanzos magistralės verslo infrastruktūros plėtrą.	3
Globalizacija ir ūkio internacionalizavimas padidins vietinių ir užsienio investicijų į verslo sektorių galimybes.	3
Investicijos į turizmo plėtrą paskatins keliautojų srautų augimą, formuos aptarnavimo sektoriaus plėtrą, naujų paslaugų atsiradimą.	3
Ekologiškų maisto produktų paklausa suteiks naujas galimybes netradicinei veiklai žemės ūkyje leis sukurti naujas darbo vietas ir pareikalaus naujų žinių, kvalifikacijos ir sudarys sąlygas jų įgyvendinimui.	3
Pažangių ir ypač inovatyvių technologijų diegimas didins įmonių konkurencingumą vidaus ir užsienio rinkose.	3

Gerai savivaldybių administraciniai gebėjimai suteiks galimybes rengti ir įgyvendinti projektus infrastruktūros plėtros srityje .	4
Su ES parama bus galima įrengti modernias vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemas ir išplėsti jų tinklus kaimo gyvenvietėse.	4
Pramonės plėtra skatins atsinaujinančių energijos rūšių bei dujų vartojimą.	4
Daugiabučių namų renovavimas padidins pastatų energetinį efektyvumą.	4
Nenašios ir rekultivuotosios žemės apželdinimas padidins regiono miškingumą.	2
ES struktūrinės paramos fondų lėšų panaudojimas socialinėje atskirtyje esantiems neįgaliesiems, šeimoms, asmenims remti, bendruomeninių paslaugų struktūrai plėtoti, išplės socialinių paslaugų teikimą regione.	3
Naujų gyventojų su šeimomis pritraukimas į miestus, kuriant patrauklias sąlygas (optimalių gyvenimo, darbo ir poilsio sąlygas miestiečiams sudarymas, užtikrinant jų gyvenamosios aplinkos kokybę).	2
Kryptinga kompleksinė miestų teritorijų plėtra: nusikurdusių, apleistų ir nenaudojamų miestų teritorijų atgaivinimas; miesto centro kompleksinė modernizacija ir renovacija, suformuojant komercines teritorijas, kitų lokalių centrų plėtra, sukuriant naujas darbo vietas; esamų užstatytų miesto teritorijų atnaujinimas ir modernizavimas, būsto renovacija ir teritorijų aplink šiuos būstus sutvarkymas; neefektyviai naudojamų pramonės ir komunalinių teritorijų konversija.	4
Informacinių sistemų diegimas sveikatos priežiūros įstaigose gerins teikiamų paslaugų kokybę.	2
Darbuotojų kompetencijos kėlimas, pasinaudojant žmogiškųjų išteklių plėtros finansavimo galimybėmis.	2
Aktyvus bendruomenių dalyvavimas viešųjų paslaugų teikimo srityje.	3
Informacinės visuomenės kūrimas- prioritetinga šalies ir regiono programa, finansuojama iš ES struktūrinės paramos fondų.	3
Nevyriausybinių organizacijų iniciatyvų rėmimas, organizuojant neformalaus ugdymo paslaugas.	2
Kultūrinio bendradarbiavimo su ES ir kitomis šalimis plėtojimas.	2
Pakilęs regiono žmonių pragyvenimo lygis įgalins aktyviau dalyvauti kultūriniame gyvenime, lankytis muziejuose, galerijose, renginiuose, keliauti.	2

Patrauklaus regiono įvaizdžio formavimas informacinių ir ryšių technologijų pagalba padės pritraukti užsienio investicijas.	3
Galimybė vystyti mokymosi visą gyvenimą programas.	3
Interneto plėtros panaudojimas steigiant darbo vietas namuose neįgaliems ir juos prižiūrintiems asmenims.	3
Sveikos gyvensenos propagavimas visuomenėje.	4
Kultūros, sporto ir laisvalaikio infrastruktūros atnaujinimas su ES paramos pagalba.	4
Gyventojų žinių ir įgūdžių suformavimas aktyviai dalyvaujant atliekų tvarkymo procese.	4
Viešųjų paslaugų teikimas, naudojant šiuolaikines elektroninių sistemų priemones.	4
Racionalesnis ir efektyvesnis regiono gamtos išteklių panaudojimas pramonei vystyti.	3
Nenaudojamų ar apleistų pastatų kaimo vietovėse panaudojimas paslaugų ir amatų plėtrai.	4

Grėsmės	Įvertinimas
Tarptautinės politikos pasikeitimai, esamų rinkų ir ekonominių ryšių praradimas dėl geopolitinių įvykių.	4
Valstybės politikos pasikeitimas Regioninės plėtros srityje ir nepalankių įstatyminių aktų priėmimas.	4
Energetinių, darbo ir kitų išteklių brangimas bei kvalifikuotos darbo jėgos nutekėjimas į užsienį ir kitus regionus mažins gaminamos produkcijos konkurencingumą.	4
Nuosavų investicinių lėšų stygius projektų bendrafinansavimui regiono savivaldybėse neleis pilnai pasinaudoti ES struktūrinės paramos fondų teikiama parama.	4
Nepakankamas regiono verslo ir pramonės gaminių konkurencingumas tarptautinėse rinkose mažins įmonių potencialą, padidės bankrotų skaičius, didės nedarbas.	4
Stambūs prekybos centrai iš rinkos visiškai išstums vietinius smulkius ir vidutinius prekeivius.	4
Pigi importuojama žemės ūkio produkcija išstums smulkius ūkius iš maisto perdirbimo įmonių tiekimo sistemos.	4

Žemės ūkio sektoriuje dirbančių gyventojų senėjimas skatins regiono technologinį atsilikimą tradicinėje žemės ūkio veikloje.	3
Nepalankios demografinės tendencijos – mažėjantis gyventojų skaičius, gyventojų senėjimas, spartėjanti emigracija- mažins verslumą ir didins socialines problemas.	3
Didėjantis žmonių, dėl senyvo amžiaus neturinčių galimybės tobulinti kvalifikaciją ar persikvalifikuoti, skaičius (ypač kaime).	4
Galimas nedarbo augimas dėl struktūrinių pokyčių ir verslo bei žemės ūkio konkurencingumo mažėjimo.	3
Blogėjanti ekonominė-socialinė padėtis ir gyvenimo sąlygos, gyventojų pajamų mažėjimas didins išlaikytinių skaičių ir skatins asocialių šeimų skaičiaus didėjimą ir socialinių išmokų augimą.	4
Mokesčių didinimas, biurokratinės kliūtys, energetinių išteklių kainų augimas neigiamai paveiks SVV plėtrą.	4
Neigiama socialinės aplinkos įtaka, nykstančios etnokultūrinės tradicijos ir vertybės užleis vietą masinei kultūrai.	3
Senstantys gyventojai, didėjantis medicininių paslaugų, o tuo pačiu ir socialinių paslaugų poreikis jiems, sunkiau prieinamos aukštos kokybės sveikatos priežiūros paslaugos didins socialinę atskirtį ir blogins regiono gyvenimo kokybę.	3
Didėjantis nedarbo lygis, galimas darbo vietų mažėjimas socialinės rizikos asmenims, socialinės rizikos grupių asmenų migracijos didėjimas iš rajonų centrų į kaimiškąsias vietas, benamių skaičiaus augimas gali padidinti asocialių šeimų ir jose augančių vaikų skaičių, auginti nusikalstamumą.	3
Vartotojų skaičiaus mažėjimas dėl demografinių pokyčių ir emigracijos gali sąlygoti komunalinių paslaugų dotavimo poreikį dėl vartotojų skaičiaus mažėjimo.	3

4. Tauragės regiono plėtros strategija

Regiono plėtros vizija.

Tauragės regionas – šiuolaikinis Baltijos erdvinės struktūros tiltas ekonominiams bei kultūriniais mainams tarp Rytų-Vakarų ir Šiaurės-Pietų, racionaliai naudojantis savo gamtos unikalumą ir kultūrinį savitumą, kuriantis kokybišką, saugią, sveiką ir patogią gyvenamąją aplinką, užtikrinantis efektyvų gamtinių išteklių naudojimą, stabilų ekonomikos augimą bei kokybišką gyvenimo aplinką.

Regiono plėtros prioritetai, tikslai ir uždaviniai

Remiantis regiono plėtros vizija, nustatyti šie regiono plėtros prioritetai:

Eil. Nr.	Prioritetas
1.	Prioritetas 1. SUBALANSUOTAS, DARNIA PLĖTRA PAGRĮSTAS EKONOMINIS AUGIMAS.
1.1.	Tikslas 1. Mažinti išsivystymo skirtumus regiono viduje tarp savivaldybių, skatinti ūkinės veiklos įvairovę mieste ir kaime, didinti ekonomikos augimą.
1.1.1.	Uždavinys 1.1. Vystyti tikslines teritorijas, padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą.
1.1.2.	Uždavinys 1.2. Mažinti atskirtį tarp miesto ir kaimo, remti kompleksinę kaimo atnaujinimą ir plėtrą, kompleksiskai gerinti kaimo gyvenamąją aplinką, didinti gyventojų užimtumą ir saugumą.
1.2.	Tikslas 2. Pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, sudaryti palankią aplinką verslui vystytis, ekonominės veiklos efektyvumui didinti.
1.2.1.	Uždavinys 2.1. Tobulinti susisiekimo sistemas regione, vystyti ekologiškai darnią transporto infrastruktūrą, padidinti darbo jėgos judumą, gerinti eismo saugumą.
1.2.2.	Uždavinys 2.2. Optimizuoti ir modernizuoti kultūros įstaigų fizinę ir informacinę infrastruktūrą, kultūros paslaugoms pritaikyti kultūros paveldo objektus ir netradicines erdves, didinti paslaugų prieinamumą.
1.2.3.	Uždavinys 2.3. Vykdyti informacines marketingo priemones, skatinančias viešąsias ir privačias investicijas į rekreacijos ir turizmo sistemos plėtrą, gerinti turizmo įvaizdį ir didinti paslaugų prieinamumą.
2.	PRIORITETAS 2. DARNI, SVEIKA, BESIMOKANTI BENDRUOMENĖ.

2.1.	Tikslas 1. Gerinti viešųjų sveikatos apsaugos, švietimo ir socialinių paslaugų teikimo kokybę, didinti jų prieinamumą gyventojams.
2.1.1.	Uždavinys 1.1. Padidinti bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo įstaigų tinklo efektyvumą, plėtoti vaikų ir jaunimo ugdymo galimybes ir prieinamumą.
2.1.2.	Uždavinys 1.2. Gerinti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą, kelti paslaugų kokybę ir jų prieinamumą (ypač tikslinėms grupėms), diegti sveiko senėjimo procesą regione.
2.1.3.	Uždavinys 1.3. Padidinti regiono savivaldybių socialinio būsto fondą, pagerinti bendruomenėje teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir išplėsti jų prieinamumą.
2.2.	Tikslas 2. Tobulinti viešąjį valdymą savivaldybėse, didinant jo atitikimą visuomenės poreikiams. (VRM)
2.2.1.	Uždavinys 2.1. Stiprinti regiono viešojo valdymo darbuotojų kompetenciją, didinti jų veiklos efektyvumą ir gerinti teikiamų paslaugų kokybę.
3.	PRIORITETAS 3. ŽMOGUI PATOGI GYVENTI IR SAUGI APLINKA. (AM)
3.1.	Tikslas 1. Diegti sveiką gyvenamąją aplinką kuriančias vandentvarkos ir atliekų tvarkymo sistemas, didinti paslaugų kokybę ir prieinamumą.
3.1.1.	Uždavinys 1.1. Plėsti, renovuoti ir modernizuoti geriamojo vandens ir nuotekų, paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūrą, gerinti teikiamų paslaugų kokybę.
3.1.2.	Uždavinys 1.2. Plėsti atliekų tvarkymo infrastruktūrą, mažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.
3.2.	Tikslas 2. Saugoti ir tausojančiai naudoti regiono kraštovaizdį, užtikrinant tinkamą jo planavimą, naudojimą ir tvarkymą.
3.2.1.	Uždavinys 2.1. Padidinti kraštovaizdžio planavimo, tvarkymo ir racionalaus naudojimo bei apsaugos efektyvumą.